

דוד וולפסון David Wolffsohn

319

9/1984

אלול התשמ"ד

משרד התקשורת
השירות הבולאי

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
PHILATELIC SERVICES

דוד וולפסון

דוד וולפסון ידיו ויורשו של הרצל, היה נשיאה השני של ההסתדרות הציונית, וממניחי היסוד לתקומת מדינת היהודים.

נולד ב- 1856 בדורביאני שבליטא, בבית שהיה ספוג מסורת יהודית ולמדנות. בצעירותו התגורר בביתו של דוד גורדון עורך "המגיד", שצידד בחיבת ציון ויישוב ארץ ישראל.

ב- 1888 השתקע וולפסון בקלן שבגרמניה, שם עסק במסחר בעצים לאדני מסילת הברזל ועשה חייל בעסקיו.

בקהילת קלן נודע במהרה שמו של "היהודי המזרחי" הצעיר, וב- 1892 הגיעה שעת הופעתו הפומבית הראשונה: הקהילה אירגנה ערב דיון על החשמונאים לרגל חג החנוכה. דוד וולפסון הגן באומץ ובלהט על ההקבלה בין מרד החשמונאים לבין גילויי ההתעוררות הלאומית היהודית המודרנית. הוא הלהיב את שומעיו ומרגע זה, לא הניח עוד לפעילותו הציבורית.

עם היוודע, בשלהי 1895, דבר הכנת החוברת "מדינת היהודים" על ידי ד"ר צעיר למשפטים בווינה, ד"ר הרצל, מיהר וולפסון להשיגה, וכדבריו: "כשקראתי, הרגשתי שהייתי לאחר". באפריל 1896 יצא וולפסון לווינה לפגוש במחבר. הוא התרשם ביותר מאישיותו והשתכנע שכוונת הרצל רציניות. עד מהרה הפך לתומך נאמן ומסור במנהיגו וליד ימינו. בהתלהבות קיבל על עצמו את משימת-אירגונו של הקונגרס הציוני הראשון בבאזל ב- 1897. וולפסון הוא זה, שהעניק לתנועה הציונית את דגלה וקרא "שקל" למס הקבוע שיוטל על כל ציוני. במאמציו נוסד במרץ 1899 הבנק של התנועה הציונית — "אוצר התיישבות היהודים" ודוד וולפסון הועמד בראשו.

מותו הפתאומי של הרצל בשנת 1904, הותיר את ההנהגה הציונית המדינית מיותרת וחסרת יורש ומשבר חמור פקד את התנועה.

לאחר שהתברר שמקס נורדאו לא יקבל על עצמו את תפקידו של הרצל, הוצע שוולפסון יקבל את תפקיד נשיא ההסתדרות הציונית, בהיותו איש-מעשה שיוכל לארגן את התנועה.

וולפסון לא רצה בכתר המנהיגות, בסברו כי כישוריו אינם מספיקים להיות יורשו של הרצל, וכן היה רחוק משאיפה לשררה. אך אט אט נכנע וולפסון — תוך הטעמה שיש למלא את מקומו של הרצל, "אך הרצל שני לא יהיה לנו" — ללחץ ולהפצרות, והחל לכהן אחר הקונגרס השביעי בבאזל ב- 1905, תחילה כיושב ראש הוועד הפועל המצומצם ואחר כך כנשיא התנועה.

וולפסון מילא את תפקידו למופת: הוא טיפח בכל כוחו את ההסתדרות הציונית, הרחיב את שורותיה וביקש לשתף פעולה עם ארגונים יהודים שונים; במרוצת שש שנות כהונתו (1905-1911) נתגבשה ההסתדרות הציונית להסתדרות יציבה, מסופעת ומבוססת. מבחינה מדינית יזם וולפסון תפנית מהותית, בדברי ימי הציונות: בתוך הוויכוח במהלך הקונגרס הציוני השביעי, נמסרה על ידו הודעה שבאסיפה הכללית של בנק "אוצר התיישבות היהודים", שהוא שימש נשיאו, הוחלט ברוב מכריע לשנות סעיף בתקנון ולהגביל את פעולת הבנק לציון בלבד. נקבעה בכך הלכה מפורשת, שרק בא"י ניתן להגשים את הרעיון הציוני.

מוסדותיה הכספיים של התנועה היו מופקדים בידי, והוא ראה חובה לעצמו להבטיח את רווחיותם של כספי האומה, למען יעמדו לרשות התנועה בבוא המועד של "פעולה מדינית גדולה".

וולפסון שקד בקפידה על כספי התנועה הציונית, אך היה בעל לב יהודי חם ורחום, גמל חסד וחילק צדקה ביד נדיבה. בדומה להרצל גם בריאותו של וולפסון בגדה בו. מצבו הלך ונידרדר עד שנאלץ לפרוש לגמרי מכל תפקידיו.
ב- 1914 נקפדו חייו של האיש התוסס והנמרץ. דוד וולפסון נקבר בקלן, וב- 1954 הועלה ארונו ארצה, בהתאם לצוואתו, ונטמן בהר הרצל בירושלים.

When it became clear that Max Nordau had definitely declined the offer to take over Herzl's position, the presidency of the Zionist Organization was proposed to David Wolffsohn, who was known, as a practical man and believed to be capable of organizing the movement. But Wolffsohn showed no eagerness to take over the leadership, believing that he was lacking in the qualities necessary to become Herzl's successor. Moreover, he never aimed at exercising authority but by and by he gave in to the entreaties emphasising, however, that while it seemed necessary to fill in the vacancy "we shall never again have a second Herzl". At the seventh Zionist congress in Basel, he was elected first as chairman of the executive council and later as president of the organization.

Wolffsohn performed his task ideally. He untiringly fostered the Zionist organization, enlarged its membership and sought the collaboration of other Jewish organizations. During his six-year term of office he succeeded in shaping the Zionist movement into a firm, ramified and consolidated organization. He initiated a significant turning point in Zionist history, politically, when, in the course of the general debate at the seventh Zionist congress, he announced that, as result of a majority vote by the executive a committee of the "Jewish Settlement Bank" (which he happened to manage) the bank's activities would be exclusively limited to the Land of Israel. This meaningful change of statutes left no doubt that the Zionist idea could be realized nowhere but in Eretz Israel.

He was entrusted with administering the financial institutions of the movement and he felt obliged to ensure the rentability of the nation's resources in order to put them at disposal of the movement, when the hour "for an important political step" came.

Like Herzl, Wolffsohn's health betrayed him, his condition deteriorating so that he was compelled to relinquish all his undertakings. Wolffsohn, an energetic and effervescent personality passed away in 1914. He was buried in Cologne but, in accordance with his will, his mortal remains were brought to Israel, in 1954, and interred on Mount Herzl in Jerusalem.

DAVID WOLFFSOHN

David Wolffsohn, a friend and the successor of Dr. Theodor Herzl, founder of the Zionist movement and conceiver of a Jewish state, was the second president of the Zionist Organization and one of the pioneers who paved the way for the Jewish state.

Born in 1856 in Lithuania, he grew up in a family imbued with Jewish tradition and scholarship. Later in his youth he lived in the home of David Gordon, editor of "Hamagid" and supporter of "Hibbat Zion" (forerunner of the Zionist movement) and of the upbuilding of the Land of Israel.

In 1888 he moved to Cologne (Germany) where, in the Jewish community there, he soon became known as the young "eastern-European Jew" and in 1892 he made his public debut. On the occasion of Hanukkah the community organized an exchange of views on the Hasmonaeans, in the course of which Wolffsohn courageously and fervently defended the comparison between the Hasmonaean uprising and the revelation of Jewish national awakening in modern times. He excited his listeners and after that never stopped being involved in public activities.

When, in 1895, he heard that a young doctor of law in Vienna had written a thesis called "The Jewish State", he was keen to get hold of a copy. After reading it he said "while reading it I felt transformed". In 1896 Wolffsohn decided to travel to Vienna to meet Dr. Theodor Herzl, the author. He was deeply impressed by his personality and convinced that his intentions were serious. He soon became a devoted supporter of Dr. Herzl and willingly took upon himself the task of organizing the First Zionist Congress in Basel, in 1897. It was Wolffsohn who presented the Zionist movement with its flag and who gave the name "Shekel" to the levy which was to be paid regularly by every Zionist. Due to his efforts, the financial institution of the Zionist movement the "Jewish Settlement Bank" —, which he was also called upon to manage, was established.

Herzl's sudden death left the Zionist political leadership destitute and without a successor to him, plunging the movement into a serious crisis.

המעצב: צבי נרקיס

THE DESIGNER: Z. NARKISS

המשרד הראשי: שד' ירושלים 12, יפו 61080
MAIN OFFICE: TEL AVIV - YAFO · ISRAEL
